

CHIHUAHUA PUPPY/ ISTOCKPHOTO.COM @KNAPE

Prevence eklampsie

Jeff Grognet, DVM

Jak udržovat vyrovnanou hladinu vápníku v organismu

Eklampsie, rovněž známá jako mléčná horečka nebo laktační tetanie, je v podstatě odčerpání vápníku z krevního oběhu. Většina chovatelů se domnívá, že se s touto nemocí může setkat v okamžiku vrcholné laktace feny, ale k eklampsii může docházet ještě před porodem. Tato nemoc může zabíjet a proto je podstatná prevence a včasné rozpoznání.

Při průměrném počtu štěňat vyprodukuje fena bígla více než jeden litr mléka denně. Eklampsie vzniká v důsledku nerovnováhy mezi ztrátou vápníku v mléce pro štěňata a vápníkem v krvi feny, který potřebuje sama pro sebe.

Hladina vápníku v těle feny se různě mění. Přijímá vápník z potravy a přes stěnu střeva se dostává do krve. Pokud má vápníku v krvi příliš, vyloučí ho s močí ven z těla nebo si jej uskladní v kostech. Pokud vzroste potřeba vápníku nad množství, které přijímá s potravou, uvolní jej zase z kostí do krve.

Hladina vápníku v krvi je řízena hormonálně. Pokud začne hladina vápníku v krvi klesat, příštítná tělíska (malé žlázy uložené po obou stranách průdušnice) vypustí do oběhu hormon PTH (Parathormon). Tento hormon uvolní vápník z kostí, aby se zvedla hladina vápníku v krvi na normální hodnotu.

Může nastat i opačná situace. Pokud je vápníku v krvi příliš mnoho, produkce PTH hormonu klesne na nulu. Příštítná tělíska se „uloží ke spánku“ a nadbytečný vápník se ukládá do kostí.

Tento dobře sehraný proces je zprostředkován specializovanými kostními buňkami. Některé buňky vychytávají vápník z krve do kostí, zatímco jiné naopak uvolňují vápník z kostí do krve. Tyto buňky nepracují najednou, ale střídají se.

Pokud podáváte březí feně vápníkové doplňky, její hladina vápníku v krvi vzroste a to probudí buňky, které ukládají vápník do kostí. Její tělo se tak přepne do „ukládacího režimu“.

Rozpoznání eklampsie

Problém nastává v okamžiku, když potřeba vápníku prudce vzroste, ale organismus feny je stále v „ukládacím režimu“. Během laktace její mléčné žlázy odebírají z krevního oběhu ohromné množství vápníku. Vápník obsažený ve stravě a v doplňcích ale nedokáže takovou potřebu pokrýt. Fena potřebuje vápník, který si uložila v kostech.

Jenže tím, že dostávala doplňky stravy s vápníkem, jsou buňky uvolňující vápník v nečinnosti a potrvá několik týdnů, než začnou pracovat. Do té doby stále klesá hladina vápníku v krevním oběhu a může klesnout natolik, že způsobí eklampsii.

Eklampsie se někdy objevuje i před porodem. Produkce kolostra může rychle zvednout potřebu vápníku a hladina v krvi tak prudce klesne. To může utlumit kontrakce během porodu a zkomplikovat ho. Nejčastěji ale k problémům dochází během kojení, když se produkce mléka dostává ke svému vrcholu, tj. 3 týdny po porodu.

Nejvíce ohrožené jsou feny miniaturních plemen a prvoroďičky. Méně ohrožené jsou feny velkých plemen a feny, které již měly několik vrhů.

Příznaky eklampsie si nespletete. Na začátku se fena může projevovat neklidně, může kňučet, slinit a být příliš senzitivní k podnětům. Může těžce dýchat a chodit po pokoji. Rovněž ztrácí zájem o štěňata.

Jak hladina vápníku stále klesá, nervy začnou být přebuzené a začnou opakovaně vysílat impulsy ke svalům, které ovládají. Výsledkem je chvění svalů po celém těle.

Během minut nebo hodin přijdou dramatické symptomy jako je svalový třes, ztuhlost svalů a nakonec křeče. Tělesná teplota většinou stoupá, ne v důsledku infekce, ale protože pracující svaly produkují mnoho tepla.

Léčba mléčné horečky

Pokud máte podezření na eklampsii, udělejte dvě věci: odstavte štěňata a ihned vyhledejte veterináře. Čím později zareagujete, tím vyšší je riziko, že o fenu přijdete.

Většina veterinářů diagnostikuje eklampsii dle viditelných příznaků. Diagnózu potvrdí krevní testy na hladinu vápníku v krvi. Výhodou krevních testů je i současná kontrola hladiny cukru v krvi, které vyloučí případnou hypoglykémii (nízká hladina cukru).

Eklampsie se léčí podáním vápníku. Protože se může jednat o otázku života a smrti, je třeba dostat vápník do feny co nejrychleji. Z tohoto důvodu většina veterinářů podává vápník okamžitě a nečeká na potvrzení diagnózy krevními testy.

Vápník se feně podává intravenózně (rovnou do žíly), ale musí se podávat velmi pozvolna a opatrně. Pokud je vápník podán příliš rychle, může způsobit fatální srdeční arytmií.

Reakce těla na intravenózní podání vápníku je rychlá. Svaly se uvolní téměř okamžitě a fena je často v pořádku během 15 minut.

Jakmile je hladina vápníku v krvi feny upravena, odstavená štěňata nenecháme kojit alespoň 24 hodin. Tuto dobu je třeba přizpůsobit kondici feny. Během této doby krmíme uměle (mlékem pro štěňata) a pokud jsou štěňata již větší, můžeme je odstavit. Feně přidáváme vápníkový doplněk stavy, aby nedošlo k recidivě. Jakmile jednou fena prodělala eklampsii, je vysoce pravděpodobné, že se tak stane i při dalším vrhu.

Klíčem k boji proti eklampsii je předcházet jí. Březí fenu krmte vyváženou stravou. **Poměr vápníku a fosforu ve stravě mezi 1:1 a 1,2:1 je dostatečný. Právě takové množství vápníku ve stravě snižuje produkci hormonu PTH. Mnoho diet pro štěňata a březí feny obsahuje vápníku více a to právě působí problémy. Nepodávejte vápníkové doplňky stravy březí feně.**

Pokud tedy strava s vyšším obsahem vápníku zvyšuje riziko vzniku eklampsie, mohu tedy stravou s nižším obsahem vápníku riziko snížit? Odpověď zní NE. Podávání stravy se sníženým obsahem vápníku nemá preventivní dopad.

Jakmile fena porodí, můžeme začít vápníkové doplňky podávat. Feny malých plemen často dostávají vápníkové doplňky, zvláště u prvního vrhu.

Doporučená denní dávka během celé laktace je 500 mg Calcium karbonátu na 5 kg váhy feny.

Jeff Grognet je veterinář s praxí v Britské Kolumbii a Kanadě a pravidelně přispívá časopisu AKC FAMILY DOG jako výživový a zdravotní poradce.

© 2011 Lenka Šimová, Leyas Borzoi, www.leyas.com